
ENRA HONAR

QUADERNS DE FILOSOFIA

32/33

DADES CATALOGRÀFIQUES RECOMANADES PEL SERVEI DE BIBLIOTEQUES
DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Enrahonar

Enrahonar : Quaderns de Filosofia / Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Filosofia. —
Núm. 1 (primer semestre de 1981)- Bellaterra [Barcelona] : Universitat Autònoma de Barcelona.
Servei de Publicacions, 1981- . — 28 cm

Semestral. — A partir del núm. 13 (1987) canvia de mida: 23 cm. — Indexada per: CSIC.

ISSN 0211-402X

1. Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Filosofia
1. Filosofia — Revistes
1(05)

Director

Gerard Vilar Roca

Consell de redacció

Victòria Camps Servera, Raúl Gabás Pallás,
Victor Gómez Piu, David Jou Mirabent,
Joan-Carles Mèlich Sangrà, Josep Montserrat
Torrens, Daniel Quesada Casajuana,
Josep M. Terricabras Noguera

Consell editorial

Professorat del Departament de Filosofia de
la Universitat Autònoma de Barcelona

Secretària

Ana Medina Gómez

Redacció

Universitat Autònoma de Barcelona
Departament de Filosofia
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel.: 93 581 16 18. Fax: 93 581 20 01
d.filosofia@uab.es

Subscripció i administració

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel.: 93 581 17 15. Fax: 93 581 32 39
sp@uab.es

Intercanvi

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques
Secció d'Intercanvi de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel.: 93 581 11 93

Coberta

Loni Geest & Tone Høverstad

Edició i impressió

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel.: 93 581 15 96. Fax: 93 581 32 39
sp@uab.es

ISSN 0211-402X

Dipòsit legal: B. 13.550-1981

Imprès a Espanya. Printed in Spain

Imprès en paper ecològic

ENRAHONAR és una publicació del Departament de Filosofia de la Universitat Autònoma de Barcelona, fundada l'any 1981. El seu objectiu és servir de mitjà de difusió d'idees i d'investigacions originals, en el camp de la filosofia i altres ciències humanes. La revista publica articles substantius, notes, recensions o crítiques de publicacions i inclou uns fulls de didàctica de la filosofia.

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia, el tractament informàtic i la distribució d'exemplars mitjançant lloguer és rigorosament prohibida sense l'autorització escrita dels titulars del «copyright», i estarà sotmesa a les sancions establertes a la llei. S'autoritza la reproducció de l'índex i dels resums sempre que n'aparegui la procedència.

Encara que el català és la llengua oficial d'ENRAHONAR, no traslladem a aquesta llengua ni els índexs analítics, ni les paraules clau, ni els resums dels articles escrits en castellà.

Índex

Enrahonar

Núm. 32/33, p. 1-254, 2001, ISSN 0211-402X

Les paraules clau són en llenguatge lliure

S'autoritza la reproducció dels resums i de les pàgines de l'índex

Articles

- 9-25 **Cerdà Mas, Francesc Xavier** (Universitat de les Illes Balears)
L'oposició entre Schönberg i Stravinsky a l'estètica de Theodor W. Adorno. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 9-25, 13 ref.

Aquest article intenta exposar els temes centrals de la teoria estètica de T.W. Adorno a través dels seus assajos sobre música. Partint dels problemes que es plantegen a l'anàlisi de la composició a Schönberg i Stravinsky, es tracta la relació entre art i filosofia, així com la seva concepció de la *composició*, la duplicitat del fet artístic i la seva importància com a corrector de la racionalitat instrumental.

Paraules clau: Schönberg, Stravinsky, expressió, dialèctica, polifonia, composició.

- 27-42 **Früchtel, Josef** (Universitat de Münster)
Veritat o esdeveniment? L'estètica després d'Adorno. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 27-42.

Aquest article fa una defensa de la teoria estètica de T.W. Adorno com la més important de tot el segle XX. L'autor examina les seves idees principals i proposa com el seu moment central el compromís entre art i veritat. En la segona part, l'autor repassa i avalua les diferents respostes a aquesta teoria proposades pels filòsofs en les darreres dècades.

Paraules clau: estètica, T.W. Adorno, art, veritat, experiència.

- 43-65 **Gabás, Raúl** (Universitat Autònoma de Barcelona)
El «todo-uno» del idealismo alemán en la poesía de Hölderlin. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 43-65, 11 ref.

En primer lugar el artículo basado en las cartas de Hölderlin y los textos de Hyperion, demuestra la relación entre la poesía y la estética de Kant y Schiller y en segundo lugar hace referencia al desarrollo característico del proyecto de Tübingen expresado por la fórmula «en Kai pan» («all is one»), a la que Hölderlin da forma a través de un diálogo con Fichte.

Palabras clave: Hölderlin, *Hyperion*, Fichte, poesía, estética, Kant, Schiller, Tübingen.

- 67-79 **Henckmann, Wolfhart** (Universitat de Múnic)
Sobre la distinció entre valors estètics y artístics. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 67-79.

En un intent de distingir i relacionar entre si els valors estètics i els artístics, l'autor d'aquest article ressalta el caràcter indefinit de les nocions estètiques i la connexió d'aquestes amb uns altres àmbits de valor. Bàsicament refereix allò artístic a l'obra i al seu procés de creació i allò estètic a la recepció d'aquesta, que a la vegada contribueix a l'obertura dels valors artístics. D'altra banda, allò estètic i allò artístic comparteixen l'autonomia de l'art, a diferència d'altres dimensions axiològiques relacionades, com ara, per exemple, la poesia, la psicologia, la virtut, etc.

Paraules clau: valors, estètic, artístic, recepció, autonomia.

- 81-150 **Hernández Reynés, Jesús** (Universitat Autònoma de Barcelona)
La raó en el «gir estètic» de la filosofia (La racionalitat kantiana). *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 81-150.

Tot seguit, em proposo d'examinar, des del punt de vista filosòfic, el denominat «gir estètic». Desenvolupo la suposició següent: el gir estètic és el centre de la controvèrsia filosòfica avui. La racionalitat kantiana és el marc en el qual porto a terme aquest estudi. En la secció 1, examino les nocions implicades en l'expressió «tenir raó». El resultat d'aquest examen mostra el joc de quatre conceptes: fonament, causa, facultat i correcció. En la secció 2, analitzo el joc de la raó en Aristòtil i en Kant, oposant tots dos paradigmes. En la secció 3, estudio l'herència kantiana en la problemàtica actual sobre la raó. Finalment, en la secció 4, plantejo l'escapçament del sistema kantià de la raó. Això em permet concloure que aquest escapçament descriu l'esdeveniment actual de la raó conegut com a «gir estètic».

Paraules clau: gir estètic, racionalitat, Aristòtil, Kant, raó, fonament, causa, facultat, correcció, ràtio, logos.

- 151-167 **Pérez Carreño, Francisca** (Universidad de Murcia. Facultad de Filosofía)
«Institución-arte» e intencionalidad artística. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 151-167.

El objetivo de este artículo es mostrar cómo no es coherente adoptar una definición intencionalista del arte y al mismo tiempo ser antiintencionalista respecto al significado y al valor de la obra de arte. Estas dos posturas son las que mantiene en la actualidad G. Dickie, el creador de la Teoría Institucional del arte. La crítica principal se refiere al hecho de que no es posible dar sentido a la idea de intentar realizar una obra de arte, sin que esta intención incluya otras intenciones sobre su significado o sus efectos. En este sentido, el contexto institucional que describe Dickie sólo señala las condiciones necesarias, pero no las condiciones suficientes para la producción de una obra.

Palabras clave: intención, Teoría Institucional, obra de arte, Dickie.

- 169-190 **Olesti Vila, Josep** (Universitat de Girona)
Els drets del sensible. Estudi leibnizià. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 169-190.

Aquest article analitza la proposta kantiana segons la qual Leibniz hauria identificat la sensibilitat amb una confusa representació de les coses. La primera secció

desenvolupa la perspectiva kantiana per tal de distingir amb exactitud la tesi de Leibniz de la conseqüència que Kant en deriva, la intel·lectualització dels fenòmens. La segona secció examina el plantejament leibnizià, confirma la principal tesi kantiana sobre aquest i rebutja els arguments dels estudiosos segons els quals Leibniz no hauria identificat el pensament confús amb la sensibilitat. La tercera secció discuteix la segona part de la tesi kantiana i sosté que Leibniz no hauria intel·lectualitzat els fenòmens, almenys en el sentit en què Kant ho entén.

Paraules clau: Leibniz, Kant, sensibilitat.

- 191-201 **Davies, Stephen** (University of Auckland. Department of Philosophy) Una improbable última paraula sobre la mort de l'art. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 191-201.

La interpretació que Danto fa de la situació de l'art avui sentenciant el seu acabament i el seu anunci d'una nova etapa posthistòrica, presenta diverses ambigüitats i contradiccions. Principalment, la important tesi de l'essencialisme que s'oposa a la seva visió històrica de l'art. La divisió de la història de l'art en tres estadis, abans i després del període 1400-1964, es discuteix per tal de mostrar les seves dificultats. Objecions com les de parroquialisme, inconsistència filosòfica i múltiples canvis de posició són argumentades des del punt de vista d'un interès en la qüestió de la definició de l'art.

Paraules clau: A.C. Danto, mort de l'art, definició d'art, essencialisme, historicitat de l'art, Pop art.

- 203-222 **Menke, Christoph** (Universität Potsdam. Institut für Philosophie) Conflicto ético y juego estético. Acerca del lugar histórico-filosófico de la tragedia en Hegel y Nietzsche. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 203-222.

La cuestión de la actualidad de la tragedia ha sido uno de los grandes temas de la filosofía desde el romanticismo. La tesis dominante ha consistido en negar dicha actualidad por distintas razones. En este artículo se cuestiona esa negación para sostener, contrariamente, que la tragedia pertenece a nuestro presente, aunque de un modo peculiar, a saber: como tragedia de la reflexión en la que el plano ético y el plano estético se sustituyen interminablemente, como ocurre en *Fin de partida* de S. Beckett, la tragedia moderna por excelencia. Esta tesis tiene consecuencias para la teoría de la modernidad y el concepto moderno de reflexión que se discuten a partir de las obras de Hegel, Nietzsche, Derrida y Barthes.

Palabras clave: tragedia, modernidad, juego, Hegel, Nietzsche, ética, estética, ironía, reflexión.

Notes

- 225-233 **Heymann, Ezra** Ética y axiología al terminar el siglo. Un balance. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 225-233.

235-244 **Casacuberta Sevilla, David** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Filosofia)

Nueve escollos para entender la cultura digital. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 235-244, 9 ref.

La cultura y el arte digital están ciertamente de moda en nuestra sociedad, y poco a poco se van abriendo camino en el mundo académico. El objetivo de este artículo es describir brevemente nueve obstáculos que claramente dificultan el análisis teórico y serio de esta nueva forma de entender arte y cultura. Esos obstáculos son: insistir en distinguir entre el ser y el deber ser de la cultura digital (lo que es problemático en un producto cultural); la confusión entre cultura y soporte, que hace que se prediquen características de la cultura bajo análisis que en realidad son de las plataformas tecnológicas utilizadas; la falta de perspectiva histórica; la falacia de considerar que las TIC poseen características inmutables; las complejidades técnicas que las nuevas tecnologías añaden a la cultura; la falsa inmediatez de ciertos programas para la creación digital (que hacen olvidar el conocimiento y la disciplina implícita necesarios para la creación artística); la falta de apoyos académicos; la inexistencia de modelos teóricos suficientemente desarrollados, y la falta de seriedad de muchos análisis en clave posmoderna de este fenómeno.

245-254 **Adrián Escudero, Jesús** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Filosofia)

La mirada del otro: una perspectiva estética. *Enrahonar*, 2001, núm. 32/33, p. 245-254.